380

SORIN STĂNESCU

FANTASTICA SPADĂ A CAVALERULUI JOOST VAN DECK

380

SORIN STĂNESCU

Fantastica spadă a cavalerului Joost Van Deck

FEREYDUN HOVEYDA

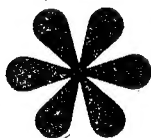
IRAN

Cinci micropovestiri

VLADIMIR COLIN

Heicon-70

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Desene interioare: AUREL BUICULESCU
Portret: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XVI
15 septembrie 1970

2

SORIN STĂNESCU

Fantastica spadă a cavalerului Joost Van Deck

Cînd trenul de Anvers își făcu minutul de oprire în mica haltă cenușie, Roger Lacombe coborî cu un pas elastic pe peronul încă umed de ploaie. Își trînti alene trusa de pescuit pe umăr și porni fără prea multă grabă pe drumul pietros care șerpuia pînă în zare printre mici crînguri și grădini cochete.

De data aceasta așteptase week-end-ul cu oarecare nerăbdare. Bănuia totodată că vechiul său amic Fabien de Meirleyr îl aștepta cu o și mai mare nerăbdare. Cel puțin așa simțise după tonul vocii lui Fabien, de la capătul firului, cînd îl invitase stăruitor, cu o săptămînă înainte.

„Pariez că iar e vorba de una dintre afurisitele lui de enigme cu care-și bate capul" — mormăi pentru sine Roger, grăbind pasul.

Mai avea o oră bună de mers, dar aceasta era bucuria lui și se felicita în gînd că refuzase mașina care ar fi trebuit să-l ia de la gară și să-l ducă pînă la micul pavilion de vînătoare al Meirleyrilor, locul atîtor destinderi plăcute și atîtor discuții fascinante. Căci Fabien de Meirleyr plătise din plin tribut sîngelui său flamand, avid de călătorii îndepărtate, de colecții ciudate de artă, de obiecte prețioase, de arme, de trofee de vînătoare aduse din Indii, cu care își împodobise pereții.

Firea practică a lui Roger Lacombe era, cel puțin în aparență, tot ce putea fi mai opus unei asemenea atmosfere. Ca orice tînăr savant modern, resimțea uneori un fel de stînjenire sceptică față de pasiunile arheologice ale lui Fabien, pe care le respecta totuși cu cea mai desăvîrșită bună creștere,

dar pe care, cît se poate de sincer, nu le-ar fi schimbat pentru tot aurul din lume cu sclipitorul său laborator electronic.

Asta îi făcea să se tachineze reciproc, fiecare afectînd un prefăcut dezinteres suveran pentru maniile celuilalt. De fapt, se completau unul pe altul și fiecare găsea în povestirile celuilalt ceva ce îi lipsea lui.

Nu se văzuseră de vreo trei luni — semn că Fabien dibuise un vînat gras.

„Ce-o mai fi scotocit cîrtița bătrînă" — gîndea Roger amuzat, în timp ce se îndrepta spre conacul prietenului său. Auzise vag că Meirleyr dăduse de urmele nu știu cărui țicnit de alchimist flamand, a cărui viață și manuscripte îl pasionau de mai demult. „Îmi pun capul că a scormonit prin toate dughenele păcătoase ale Rotterdamului, prin toate anticariatele lui prăfuite și mucegăite, unde cu siguranță s-a lăsat iar jumulit de niște șnapani, care i-au împuiat capul cu tot felul de basme gogonate" — rumegă mai departe în sinea lui Roger. „Cred că-mi pregătește și mie o poveste aiurită pentru diseară, cum are obiceiul" — gîndi el nu fără o oarecare bucurie, căci Fabien de Meirleyr avea într-adevăr faima nedezmințită a unui povestitor fără pereche și o droaie de prieteni și cuconițe așteptau cu nerăbdare momentele lui de efuziune epică în răstimpul celebrelor sale „garden-party"-uri, unde se adunau într-un grup gălăgios, la începutul fiecărui sezon.

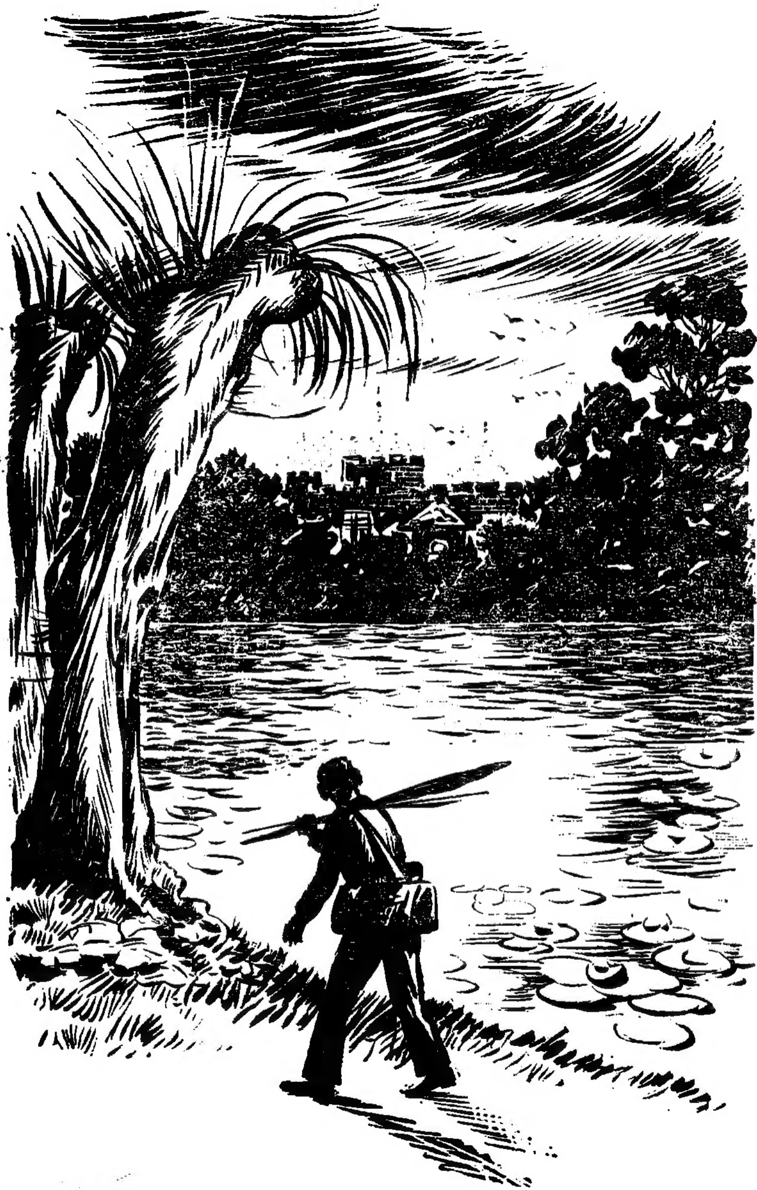
Înserarea se lăsase pe nesimțite, și Roger grăbi pasul. O ușoară ceață albăstruie se ridica peste landuri, și în zare începuse să se zărească heleșteul adînc și limpede ce forma hotarul de vest al micului conac aparținînd străvechii familii a de Meirleyrilor.

Îi apăru apoi brusc înaintea ochilor, ca de atîtea ori, micuța, dar solida clădire a pavilionului, cu cărămizi roșii-aparente, în cel mai autentic stil flamand și cu discreta crenelare a acoperișului, caracteristică arhitectonicii englezești din epoca Tudor.

Primul care îi ieși în întîmpinare fu bătrînul Klaus, cu ochii lui albaștri spălăciți și fața roșie, cîndva bătută de vînturile oceanelor. Era omul de casă al lui Fabien și avea grijă vara de pavilion.

— Hallo, Klaus! făcu Roger întinzîndu-i legătura de undițe. Ți-am adus și ție una grozavă. A ta e aia galbenă.

— Bună seara, domnule Lacombe, răsună vocea încîntată a lui Klaus. Vă mulțumesc din tot sufletul.

Pasiunea pentru pescuit îi lega pe amîndoi într-un nevinovat complot, răsărit sub resemnata toleranță a lui Fabien, care nu putea suferi în ruptul capului acest sport.

— Fii te rog bun și anunță-mă Înălțimii Sale și întreabă-l dacă poate să-mi acorde o audiență, zise Roger cu o voce prefăcut solemnă, întinzînd bătrînului valet o imaginară carte de vizită.

— Oh, domnule, voi transmite imediat stăpînului meu rugămintea dv. de a vă acorda cîteva minute, rosti Klaus, de mult resemnat să participe cuviincios, dar fără prea mare convingere la acest joc. Probele de umor wallon ale domnului Roger Lacombe îl descumpăneau aproape tot atîta de mult ca și pe stăpînul său.

— Slavă domnului! silueta înaltă și bizară a lui Fabien se arătă acum în pragul ușii. Iată-te, în sfîrșit!

Ținea în mînă un mic sfeșnic de alamă cu patru lumînări galbene aprinse și făcu cu el un gest de invitație. Abia atunci observă Roger că nici un geam al casei nu era luminat.

— Te rog să mă ierți, dragul meu Roger. Am iar o afurisită de pană de curent. Nu știu ce naiba or fi făcînd ei acolo, la uzină. M-au făcut de rîs și luna trecută, la balul mascat, știi tu, la care n-ai putut veni.

— Apropo, ai avut lume multă?

— Oho, chiar foarte multă. Și nu numai arheologi, cum ți-ai fi putut închipui, ci și alți oameni din lumea mondenă și chiar și vreo doi fizicieni de-ai tăi, vreo trei pictori tineri, un cibernetician, un fiu de lord scăpătat și, regret pentru tine, dragul meu, o groază de fete drăguțe și vesele. Și tocmai cînd țineam concursul pentru regina balului, pac! s-a făcut beznă.

— Bun, haidem să vedem contorul, zîmbi Roger, simțindu-se obligat, în calitatea lui de specialist, să dea o mînă de ajutor.

Intrară în micul hol dominat de o oglindă imensă și de un cuier fantezi din coarne de cerb. Roger deschise ușița contorului, instalat într-un dulăpior care-l masca discret, și începu să pipăie siguranțele, nu fără a turna o filipică nimicitoare la adresa crasei ignoranțe, de neiertat, a lui Fabien.

— Ești tot atît de nul într-ale tehnicii elementare ca o bătrînă doamnă din secolul trecut, termină el. Pariez că în loc să le repari, ai luat cîteva grămezi de siguranțe pe care le tot înlocuiești, fără mare bătaie de cap.

— Chiar aşa, recunoscu de Meirleyr, zîmbind vag. Ce defect ai găsit?

— Nimic! Siguranţele sînt bune. Ai avut dreptate. Cred că uzina e de vină. Să ne resemnăm. Şi Roger Lacombe închise cu un gest hotărît dulăpiorul contorului electric.

— O să ne mulţumim cu focul din şemineu dacă n-ai nimic împotrivă, rosti prietenul său. De fapt, asta nu ne-a deranjat niciodată pe noi doi. Nu?

— Noi doi? Cum, n-ai nici un invitat? Asta e într-adevăr o surpriză!

— Eh, de fapt simt şi eu nevoia de puţină linişte. Fii te rog bun, dacă vrei, să trecem în camera mare, la locurile noastre. Klaus, pregăteşte la etaj baia şi camera obişnuită a domnului Lacombe.

— Prea bine, domnule.

Paşii bătrînului servitor se auziră din ce în ce mai îndepărtaţi, şi Fabien aşteptă cu răbdare pînă se stinseră cu totul. Se întoarse apoi brusc spre tînărul savant şi rosti cu o voce coborîtă:

— Uite ce e, dragul meu Roger, ca să-ţi spun drept, mai am un motiv, cu totul deosebit, ca să stăm de vorbă... Să stăm de vorbă numai noi doi, între patru ochi. Vocea lui Fabien ezită. Cred c-ai să rămîi puţin surprins... Ştii doar, am strîns şi strîng, pe lîngă diversele mele anticării pe care le cunoşti, şi multe documente vechi, şi foarte multe legende şi poveşti neobişnuite, fascinante, unele nedezlegate nici pînă astăzi. Pe cîteva ţi le-am povestit... Cele mai multe s-au stins, bineînţeles, în negura timpurilor... şi totuşi, cîteva, foarte puţine, poate, au izbutit în mod curios să străbată veacurile şi să ajungă vii pînă la noi... Poate că trăiesc şi astăzi printre noi... La fel de nepătrunse, la fel de prezente...

— Oh, aşa! Roger deveni deodată atent. Înseamnă că ai ceva nou în tolba ta. Vreo pasăre rară?

— Mda, nu neg. De data asta însă e vorba de altceva decît îţi închipui. Fabien părea că-şi caută cuvintele. Trebuie neapărat să-mi dai un sprijin, un sfat... Sau chiar, în sfîrşit, dacă n-ai nimic împotrivă, să încerci să dezlegi pentru mine o poveste foarte spinoasă...

Roger îşi privi cu pătrundere prietenul. Era o simplă impresie sau era, într-adevăr, ceva schimbat în purtarea lui Fabien de Meirleyr, în vorbele lui? Părea chinuit de ceva; ceva îl îngrijora vizibil, îl frămînta într-un mod ieşit din comun.

Intrară în camera cea mare, cea a colecţiilor, de fapt un living-room atrăgător, dominat de un impunător şemineu în stil englezesc. Încăperea era cufundată în întuneric şi singur un foc generos îşi arunca luminile roşietice pe cei patru pereţi, aproape în întregime acoperiţi cu diverse obiecte, în special arme exotice, măşti africane şi numeroase picturi asiatice, pe mătase sau papură. Peretele opus şemineului era ocupat de o uriaşă şi splendidă bibliotecă, dintr-un lemn roşu acaju, care ajungea pînă aproape de tavan, fără a strica de loc echilibrul plin de un gust desăvîrşit al camerei.

Aici îşi petrecea Fabien de Meinleyr clipele sale fericite, cufundat în cine ştie ce fascinant studiu, printre vechi manuscrise sau iscodind cu atenţie vreun obiect preţios de artă sau vreo armă curioasă.

Uneori îşi chema cîte un prieten, ales cu grijă, cu care îşi încheia un sfîrşit de săptămînă în lungi plimbări prin crînguri, în discuţii şi povestiri fabuloase, prelungite adeseori pînă după miezul nopţii, la lumina jeraticului.

Alteori, pentru a-şi alunga melancolia, organiza petreceri excentrice, foarte gustate de un numeros grup de admiratori mondeni de amîndouă sexele, care sfîrşeau prin a-i întoarce literalmente casa pe dos.

Atunci, săturat pe o lungă perioadă de timp de „deşertăciunile lumii", se retrăgea din nou într-o sihăstrie senină, pentru a porni la limpezirea cine ştie cărei enigme istorice sau arheologice. Cînd şi aceasta îi ajungea peste cap, îşi dăruia „o baie de ştiinţă modernă", cum îi plăcea lui să spună, vizitîndu-l pe Roger în vastul său laborator electronic, cerîndu-i un torent de informaţii asupra „ultimului strigăt al tehnicii". Încărcat sub braţ cu un maldăr de reviste de popularizare a ştiinţei, se domolea apoi cumpărîndu-şi cîteva „gadgets"-uri ingenioase, cu care se distra, lăsîndu-se, cum zicea el, „furat şi viciat de răsfăţurile deşertăciunilor moderne"...

— M-am gîndit să renunţăm de data asta la obişnuita noastră promenadă, zise Fabien. Ce părere ai ?

— Absolut de acord, mon vieux, *e puţintel cam răcoare, răspunse Roger, cufundîndu-se cu voluptate într-unul dintre fotoliile mari şi confortabile din faţa focului.*

— Ei bine, Fabien, cum a fost călătoria ?

— Pur şi simplu fantastică...

— Aşa ? Atunci e admirabil !

— De altfel şi ceea ce m-a împins s-o fac n-a fost mai puţin fantastic. Fabien se ridică în picioare şi silueta lui uşor deşirată, cu capul puţin aplecat spre umărul stîng, se profilă în dreptul cadrului roşietic al şemineului. Sper că ai să mă crezi, dar de rîndul ăsta era să-mi las şi pielea...

— Ce tot spui ? mirarea lui Roger creştea malițios. Din cauza asta m-ai chemat, nu-i aşa ?

— Ce-ai zice de un păhărel de „Armagnac" ? Roger părea că ezită, aşa că, fără să-i mai aştepte răspunsul, Fabien puse două pahare groase de cristal pe măsuţa dintre fotolii şi, deschizînd un mic bar-frigider din lemn sculptat, scoase o sticlă dintr-un metal argintiu frumos cizelat şi turnă cu oarecare nerăbdare.

Era numai o părere a lui Roger sau mîinile celuilalt tremurau uşor ?

— Uite ce este, dragul meu, zise arheologul aşezîndu-se cu un uşor oftat în fotoliu. Totdeauna am ezitat să vorbesc despre asta, ai să mă-nţelegi. M-am temut într-un fel să nu mă fac de rîs. E vorba într-adevăr de o poveste, o poveste fantastică, o legendă de demult, stranie şi absurdă ca toate legendele de acest fel... Nici prin cap nu mi-a trecut vreodată că aş putea ajunge s-o cred. Şi totuşi... Se opri şi ochii săi albaştri cenuşii se fixară îngînduraţi şi întrebători asupra lui Lacombe. Şi totuşi...

— Şi totuşi... Ce vrei să spui cu acest „şi totuşi" ?

— Am nevoie de ajutorul tău, Roger. De mintea ta. A mea am impresia că a început s-o ia razna. Să nu rîzi, Roger, dar mi-e teamă c-o să mă crezi nebun. Sau, poate, cine ştie, chiar mi-am pierdut minţile cu adevărat... S-a întîmplat ceva, dragul meu, de fapt s-au întîmplat chiar mai multe... Ceva inimaginabil, absurd, miraculos şi monstruos în acelaşi timp... Se opri şi urmă la fel de aprins : Trebuie să dezleg, trebuie să dezlegăm *neapărat, urgent, cu orice preţ această enigmă... Mă înconjură un mister aproape total. Şi simt că nu sînt în stare să-l îndepărtez singur. Nu-ţi ascund că toată treaba asta mă fascinează, mă obsedează şi în acelaşi timp mă înspăimîntă.*

— Aşadar, îmi propui să dezlegăm o enigmă, zîmbi Roger, încercînd să-şi ascundă curiozitatea şi totodată tulburarea. Atunci fii bun şi spune-mi-o !

— Vezi, mon vieux, *toate armele astea de pe pereţi pe care le-am adunat de-a lungul anilor ? Toate acestea au avut*

cîte o istorie a lor, toate acestea au fost cîndva vii. *Uită-te la lancea asta din Camerun, uită-te la arcul acela din epoca Merovingienilor, la sabia aceea de samurai, la sarbacana plină cu săgeți otrăvite cu* curara *din Matto Grosso, la pumnalul acela italian din Renaștere, la arbaleta elvețiană, la sabia aceea din Damasc, la flinta aceea arabă cu patul filigranat, la cele două pistoale din războaiele napoleoniene, uită-te bine la toate astea... Au murit de mult. Acum nu mai sînt decît niște arme străvechi, neputincioase, stinse, atîrnate pe pereți, niște simple obiecte decorative, niște relicve de muzeu... Toate însă au avut povestea lor, care a murit odată cu vechii lor mînuitori și stăpîni, așa cum au murit definitiv și luptele, cruzimile și poate crimele pe care le-au comis cîndva... Toate, absolut toate...* afară de una. *Una singură n-a vrut să moară... doar una singură se încăpățînează să trăiască, una singură a rezistat printre veacuri, vie, trează, tăcută și sinistră, veșnic prezentă... Iat-o, Roger, o vezi ? E acolo... sabia... sabia aceea...*

Și Fabien întinse mîna arătînd spre peretele din stînga.

— E „sabia magică", străvechea sabie blestemată, sabia care răpune dușmanii fără greș, fără urme, fără zgomot, mîndria colecției mele, sabia nefericitului cavaler Joost Van Deck, cea slujită de un duh rău, de un duh care-și arăta puterea numai cînd voia el... Ai mai văzut sabia asta, Roger, voi, prietenii mei, o știți cu toții, fiecare ați admirat-o, ați ținut-o în mînă, v-ați lăsat furați ca și mine de legenda ei magică, de frumoasa și sumbra poveste a blestemului care-o apasă... Ei bine, Roger, legenda asta nu e o legendă, basmul acesta nu e basm... Află, dragul meu — și glasul lui Fabien luă o intonație din ce în ce mai înfrigurată, mai stranie —, află că blestemul n-a murit în bezna veacurilor odată cu stăpînul ei, află că, oricît de absurd, de fantastic, de ridicol îți va părea ceea ce-ți spun, sînt nevoit, sînt silit, împotriva rațiunii mele, să admit cu adevărat că sabia asta pe care-o vezi nemișcată și mută pe perete are cu adevărat în ea puterea aceea necurată, blestemată, ucigătoare de a nimici fără greș, fără urmă, fără sînge... și mai ales, și aici este partea cea mai stranie și mai înfricoșătoare, ea poate face asta fără de veste, pe negîndite, din cînd în cînd, cînd vrea ea, *cînd duhul ei cel rău vrea. Se opri o clipă și se uită în jur cu o privire rătăcită, apoi continuă mai stins : Ei bine, Roger, se întîmplă de la o vreme lucruri stranii în jurul meu, cîteva, nu multe, foarte puține*

chiar, dar teribile, de necrezut. Iată de ce te-am chemat. Să-ți povestesc totul, de-a fir-a-păr, exact, amănunțit și cu toată sinceritatea, iar tu să încerci, să te căznești și tu să dezlegi acest mister... în sfîrșit, să-mi dai o mînă de ajutor la treaba asta...

Lacombe rămase tăcut, fixîndu-și gînditor prietenul. Își aținti apoi încet privirea asupra sabiei mari, atîrnată vertical, a cărei teacă sclipea din cînd în cînd palid în pîlpîirea roșiatică a focului din cămin, apoi își privi din nou prietenul cu atenție. O clipă îi trecu prin minte ca o străfulgerare că ar putea fi vorba de vreo farsă; uneori Fabien își mai permitea asemenea distracții; pe urmă un alt gînd, mai dureros, i se strecură prin minte. „Nu cumva ceva nu-i în regulă cu Fabien, exaltarea asta, febrilitatea lui neașteptată, poate un surmenaj i-a tulburat mintea? Sau, cine știe, doamne ferește, poate chiar mai rău?..." Întrebă, prefăcîndu-se atent la povestea ciudatei arme.

— Dar ce ți s-a întîmplat, Dumnezeule, despre ce este vorba? Ce-a făcut sabia asta?

— Nimic altceva decît o crimă, Roger... O crimă.

— Ce tot spui! Lacombe rămase înmărmurit.

— Această sabie a ucis din nou. *A ucis fără urme, pe neașteptate. A continuat să ucidă ca și în trecut și continuă încă să ucidă din cînd în cînd...*

— Din nou? Cum „din nou"? Ce vrei să spui? Cum, cînd, pe cine?

— Imediat îți voi istorisi totul, imediat...

— Bine, dar pînă acum mi-ai spus doar că e vorba de o simplă legendă despre un anume cavaler flamand, Joost Van Deck, care a purtat această sabie și a mînuit-o cu o atît de mare îndemînare încît și-a doborît totdeauna adversarii, ajungînd să stîrnească în jurul său o spaimă superstițioasă, ceea ce pînă la urmă a dus la legenda „duhului" ce-i stăpînea sabia... Mi-ai povestit, în sfîrșit, că Joost putea să-l invoce printr-un anumit ritual de magie neagră — credință foarte răspîndită în acele vremuri depărtate... Ziceai că aparținuse mai înainte unui alchimist, că fusese adusă din Orient sau cam așa ceva... Și asta e tot. Nu?... Explică-te, dragul meu Fabien. Nu mai înțeleg nimic. Despre ce crimă vorbești? Cînd, unde s-a întîmplat? Ce legătură are cu sabia ta? N-am auzit, n-am citit nimic!

— *La drept vorbind, Roger, nimeni n-a vorbit vreodată de crimă. Nimeni, afară de mine cu mine însumi. Toţi au convingerea că a fost vorba de o moarte subită, naturală. Toţi : medicul legist, autorităţile, toţi, afară de mine... Tu eşti singurul, primul om care o afli de la mine, între patru ochi...*

— *Moarte ? Bine, dar sabia asta n-a pornit singură prin aer ! Cine pe cine a ucis ? Cum vine aia „moarte naturală" cînd cineva e străpuns cu sabia ! ?*

— *Străpuns ? Cine ţi-a spus „străpuns" ? Nu, Roger. N-a fost nici măcar zgîriat. A fost ucis fără urme, fără sînge, pe negîndite, aşa cum a făcut, aşa cum face ea dintotdeauna, din trecutul îndepărtat...*

— *Cînd ? Unde ? Cine ?*

— *Acum nouă zile. La 30 de kilometri de aici, lîngă mlaştini. Dar s-o iau pe rînd. Îţi aminteşti ce ţi-am spus despre ultima mea călătorie şi că era cît pe-aci să-mi las acolo pielea ? Ei bine, era gata-gata să mor ! Înainte de toate însă vreau să-ţi atrag atenţia că, printr-un noroc formidabil, printr-o pură întîmplare fericită, îmi încheiasem cu succes una dintre achiziţiile mele istorice. Izbutisem să dau, după numeroase cercetări trudnice, de urma palpabilă a unui misterios alchimist, să găsesc adică în mod nesperat cîteva vestigii, cîteva manuscrise pe pergament şi cîteva piese străvechi din laboratorul său — pe scurt, ceva după care ardeam de mult pentru colecţia mea.*

— *Va să zică e adevărat, încercă să glumească Roger. Noi aflasem cîte ceva despre alchimistul tău şi ne-am explicat astfel de ce te-ai evaporat cu desăvîrşire în ultimele trei luni.*

— *Da, e perfect adevărat. Ei bine, nu numai faptul că mi-am găsit alchimistul, că i-am descoperit însemnările şi laboratorul e uluitor... Partea mai fantastică e că am aflat cu ce se îndeletnicise, ce fabricase, cum se numea...*

— *Ei bine, cum se numea ?*

— *Se numea Van Deck !* Joost Van Deck ! *Era unul şi acelaşi cu Van Deck cavalerul purtător al sabiei mele !*

— *Fantastic, Fabien, pur şi simplu fantastic ! murmură prietenul său, care-i urmărea cu încordare surescitarea şi interpreta în felul său — deocamdată prudent, grijuliu — fluxul nervos şi agitat al mărturisirilor atît de stranii.*

— *Într-adevăr, fantastic, un uimitor noroc, o fenomenală coincidenţă, nu ? continuă febril arheologul. Află că am dibuit mai de mult cîteva crîmpeie despre povestea lui Van*

Deck, câteva rapoarte, câteva scrisori rămase ca prin minune, pe care le-am vînat prin Olanda, Franța și chiar în Spania! Așa am aflat în fond esențialul despre teribila armă, despre felul cum a folosit-o, despre lupta crîncenă ce s-a dat în jurul ei, despre pieirea lui Van Deck, survenită din propria sa vină. Totul, într-un cuvînt, aproape totul, atît cît poți să știi despre un om de care te despart câteva veacuri...

Sînt, e drept, mari lacune, pe care le-am umplut cu raționamentele mele, cu imaginația mea, cu intuiția mea, tot așa cum un arheolog restaurează o urnă antică din câteva cioburi. E o treabă grea, riscantă chiar, dar, crede-mă, plină de farmec. Și totodată afirm că e plină de implicații, de învățăminte, de consecințe nebănuite pentru noi toți cei de azi, de ieri, în sfîrșit, de mîine, dacă vrei, poate chiar mai ales pentru cei de mîine... Eu văd în eroul meu un simbol, un prototip. Presupun că eșafodajul ridicat stă în picioare... Se întrerupse brusc, apoi urmă, după o pauză, gîtuit de emoție: Și acum să continui cu povestea de unde te-am lăsat. Voiam să descifrez neapărat inscripțiile criptografice pe care le zărisem gravate pe teaca sabiei. Am să ți le arăt și ție îndată.

Pentru asta m-am decis să prezint arma unui expert și în același timp și unui cercetător în istoria și simbolistica alchimiștilor.

Zis și făcut. Chiar a doua zi după sindrofia la care tu ai lipsit, mi-am luat „Citroënul" și am dat o goană pînă la Bruxelles.

Aici, cei doi specialiști consultați au făcut tot felul de măsurători și fotografii. Bineînțeles, nu le-am relatat nici cel mai mic cuvînt despre sumbra legendă a sabiei.

Celor doi specialiști li s-a părut de la bun început o armă neobișnuită și mi-au declarat că nu mai văzuseră niciodată așa ceva și că nici nu erau în stare să precizeze cu exactitate data ori locul unde fusese fabricată.

În orice caz, după părerea lor, era vorba mai mult de o sabie decorativă, de ceremonie, folosită probabil în anumite ritualuri, deși lama propriu-zisă n-avea nici un cusur, fiind tăioasă și de cea mai bună calitate. Mi-au promis că-mi vor trimite expertizele lor prin poștă cît mai curînd și astfel, după ce ne-am despărțit, mi-am luat sabia și am pornit-o spre casă, nu fără a mai da o raită pe la niște dughene cu lucruri vechi, de unde-am mai adunat și niște pahare de metal aurit, precum și alte câteva fleacuri, pe care le-am trîntit pe canapeaua din spatele mașinii, alături de sabie.

Începuse să se însereze şi fulgere scurte prevesteau apropierea unei furtuni, ceea ce mă determinase să accelerez pentru a nu mă prinde ploaia în zona mlaştinilor.

Deodată, în faţa mea a ţîşnit pe şosea un individ, care-mi făcea semne energice să opresc. Închipuindu-mi că e vreun amator de autostop, am oprit. Individul s-a apropiat grăbit şi atunci de-abia l-am putut vedea bine. Mi-am dat seama imediat, deşi prea tîrziu, că era unul dintre vagabonzii aceia suspecţi care bat drumurile. Purta o pălărie veche şi boţită, pătată de ploi, iar barba-i neagră şi ţepoasă dădea înfăţişării lui atletice un aspect sumbru, ce nu-mi spunea nimic bun.

M-a fixat un moment cu ochii săi negri şi injectaţi, apoi a aruncat o privire în maşină.

Zărind obiectele pe care le cumpărasem, faţa sa nu schiţă nici cea mai mică expresie. Doar o foarte uşoară licărire de triumf i-a scăpărat o secundă în priviri.

„Unde ?“ — am întrebat.

Drept răspuns mi-a proptit înaintea ochilor un imens revolver.

„Coboară !“ — mi-a spus şi, cu un gest brusc, a deschis portiera.

Pînă să mă dezmeticesc, namila îmi trîntise doi pumni în bărbie, azvîrlindu-mă la pămînt, apoi, cu o forţă de nebun, mă ridică pînă la marginea şanţului, unde îmi mai dădu o lovitură formidabilă în cap, care mă ameţi cu desăvîrşire. Individul îmi păruse foarte agitat şi grăbit, gesturile sale îl arătau, oricum, un profesionist versat într-ale jafului la drumul mare. N-am idee cît am zăcut ameţit, cred că vreo trei-patru minute, pînă cînd, deschizînd ochii, am zărit imaginea tulbure a maşinii mele, cu toate uşile deschise. Am încercat să strig, dar n-am fost în stare. Am început să mă tîrăsc printre ierburi spre mlaştina ce se afla la doi paşi de mine.

Am observat atunci o a doua maşină, oprită mult îndărăt, cu farurile stinse. M-am bucurat o secundă, gîndind că pot cere ajutor, dar sunetele unor voci răstite care discutau ceva m-au făcut să ezit.

Eram încă complet amorţit şi nu mă simţeam în stare să ridic capul. Zăream numai indistinct două siluete, una a omului meu, care ţinea sub braţ prada pe care mi-o furase din maşină, alta a unui ins bine îmbrăcat, înalt, care stătea cu spatele la mine. Tot ceea ce a urmat s-a petrecut cu iuţeala fulgerului. Auzeam numai crîmpeie de vorbe şi nu puteam vedea clar din cauza ierburilor.

„Cine dracu te-a pus să iei porcăriile astea? — rosti răstit necunoscutul. Ţi-am spus numai sabia!“

„Ce te priveşte? Astea îmi prind mie bine“ — răsună vocea de bas a negriciosului care mă lovise.

„L-ai lichidat? — stărui primul. Eşti sigur că era el?“

„Nici o grijă“ — mormăi bărbosul.

„De ce o fi minţind?“ — m-am întrebat atunci în gînd, dar n-am apucat să-mi răspund, căci cele ce se desfăşuraseră sub ochii mei m-au înlemnit cu desăvîrşire.

Brusc, cei doi au început să se înjure. Cred că era vorba de bani.

„Ce, crezi că mi-am pus pielea în joc pentru un bacşiş? — a zbierat bărbosul. Afacerea asta necurată mă poate costa capul. Tu eşti la adăpost, ţi se dă o avere pentru treaba asta, şi mie-mi arunci nişte fărîmituri?“

„Potoleşte-te! — i-a replicat celălalt. Nu-i locul nimerit şi nici timpul pentru discuţii. Hai fuga în maşină!“

„Stai! — a mugit bărbosul. Celălalt vru să ducă iute mina la buzunarul hainei, cu o intenţie clară, dar zdrenţărosul smulse cu iuţeală sabia din teacă şi-i vîrî celuilalt sub bărbie vîrful lamei. Nu te clinti, puişorule, că te pun în frigare! N-ai să-l tragi tu pe Bébér pe sfoară!“ — rosti încet şi spumegînd de furie negriciosul.

Asupra celuilalt, ameninţarea avu un efect extraordinar. Se dădu încet îndărăt, cu ochii bolbaţi de groază.

„Ce faci! — bîigui el. Las-o jos! Arunc-o! Arunc-o jos imediat! — a ţipat el cu glasul schimbat de spaimă. Las-o din mînă! E periculoasă! Arunc-o repede!“ Mai departe n-am apucat să văd mare lucru. Probabil cel cu maşina a vrut s-o zbughească ori, poate, bărbosul a făcut o fandare sau aşa mi s-a părut, pentru că l-am auzit pe primul ţipînd: „Nuuu! Nuuu!“ Apoi, deodată, între cei doi a izbucnit o lumină orbitoare, ceva ca lumina unui fulger, s-a auzit imediat şi un urlet nearticulat, gîtuit, individul cu maşina a dus amîndouă mîinile la gît, apoi s-a prăbuşit ca o cîrpă la picioarele bărbosului. Acesta rămăsese împietrit, cu ochii ieşiţi din cap, incapabil să înţeleagă ceva din ceea ce se întîmplase atît de subit.

Cuprins brusc de o groază de nedescris, aruncă sabia cît colo şi o rupse la fugă ca un nebun spre mlaştini, răcnind cît îl ţinea gura: „Nuuu! Nuuu! Nu vreau! Nu se poate! Nu vreau! N-am vrut eu! Nu eu! Nu eu! Nu eu!...“ Şi apoi nu s-a mai auzit nimic.

O liniște mormîntală, sinistră se așternuse deodată în jurul meu. Într-un tîrziu, amețit, nevenindu-mi încă în fire, m-am îndreptat clătinîndu-mă spre omul care stătea întins la cîțiva metri de mașina cu care venise. L-am întors și i-am ridicat capul. Mi-am dat seama îngrozit că era mort. Nici cea mai mică urmă de lovitură, de tăietură sau de zgîrietură nu se zărea însă pe fața sau pe corpul său.Murise instantaneu.

Îți repet, n-am putut vedea mare lucru, cît timp cei doi se înfruntaseră, lîngă șosea. N-am distins nimic precis. O învălmășeală, o lumină orbitoare, neașteptată, pe care nu mi-o pot explica bine, un strigăt, un om care cade, fuga celuilalt, în sfîrșit, asta e tot ce-am întrezărit printre ierburi, așa cum stăteam.

Am alergat, bineînțeles, pînă la prima casă, de unde am telefonat poliției. După vreo jumătate de oră au apărut două mașini, o ambulanță cu un medic legist și cîțiva motocicliști ai poliției, precum și o echipă de patrulare cu cîini polițiști, care au răscolit mlaștina fără a da de nici o urmă.

Pe cînd se făceau măsurătorile și fotografiile, mă uitam mereu la omul acela necunoscut, elegant, care zăcea neînsuflețit la picioarele mele. Ce putea avea cu mine, pentru ce pusese la cale cu vagabondul cel bărbos uciderea și jefuirea mea, de unde mă cunoștea, de unde, da, mai ales de unde știa istoria sabiei mele?

Mi-au revenit apoi în minte cele ce discutaseră cei doi și mi-am dat seama mai tîrziu că mortul ca și cel care fugise fuseseră doar angajați, plătiți pentru afacerea aceasta îngrozitoare. Mai mult ca sigur că nu erau decît doi gangsteri mărunți din vreun „sindicat al crimei" oarecare. Atunci cine putea fi adevăratul autor?

Și de ce? Mai ales de ce? Mă întreb și acum, m-am întrebat perplex și-atunci. Îmi amintesc cu cîtă hotărîre se ridicase doctorul legist împotriva unei acuzații încă nerostite. „Nu — zisese el, nu-i vorba de vreo crimă. Omul nostru, atît cît pot să-mi dau seama deocamdată, a murit subit de inimă. A avut un atac de cord și a sucombat pe loc. Poate dintr-o emoție violentă, dintr-o spaimă, un efort mare, încă nu știu precis de ce. Am să dau verdictul definitiv după autopsie. Luați-l — a mai spus și a început să mă examineze și pe mine. E în regulă — a conchis. Un cucui zdravăn și atît. Cred că lumina aceea, despre care afirmați că ați văzut-o, s-a datorat mai curînd urmărilor loviturii pe care ați primit-o la cap" — a decis el, categoric.

Mi-au înapoiat obiectele și sabia, pe care am luat-o cu un simțămînt cît se poate de straniu.

M-am dus apoi acasă și am încercat să mă reculeg, să reconstitui tot ceea ce se întîmplase. Cei de la poliție ajunseseră la concluzia că era vorba de o încercare ratată de jaf vulgar, soldată cu moartea subită a unuia dintre agresori, care se dovedise a fi cardiac. Se întîmplă.

Iar ceea ce pretindeam eu că auzisem putea fi tot atît de bine produsul imaginat al unui creier traumatizat, ca și pretinsa lumină orbitoare a unui fulger real... Și, în definitiv, n-aveam nici un martor, din păcate... Ba da, aveam unul. Bărbosul. Numai că exista o foarte infimă șansă ca omul meu să mai apară vreodată. Nu avea nici un interes. Dimpotrivă. Așa, scumpul meu Roger. Astea sînt faptele.

Fabien întinse mîna și mai turnă un rînd de „Armagnac" în păhărelele care sclipeau roșiatic pe masă.

— Și orice-ai vrea să-mi spui, mie nu-mi mai iese din cap că omul acela a fost ucis de forța ocultă, misterioasă a sabiei blestemate...

Roger se ridică încet îndreptîndu-se către peretele pe care era prinsă sabia.

— Îmi dai voie? întrebă el.

— Cum de nu, te rog... vocea lui Fabien ezită puțin. Lacombe desprinse cu grijă din cîrligele de sprijin arma, apoi se apropie de șemineu pentru a o studia mai bine. Era o sabie dreaptă, mare, semănînd bine cu un paloș de cruciat. În special teaca, făcută dintr-un metal aurit, era foarte lată și purta o ornamentație frumos gravată, în care se putea observa ușor diverse forme simbolice și curioase figuri geometrice despărțite prin litere disparate, care alcătuiau cîteva cuvinte fără nici un sens. O răsuci atent pe amîndouă fețele. În lumina focului arunca licăriri metalice de un auriu-roșiatic.

— E mai mare și mai grea decît mi-am putut închipui, rosti Roger încet. Mînerul, masiv, din corn de cerb, avea șanțuri inelare, de asemenea frumos încrustate, iar garda, simplă, dreaptă, în cruce, se îngroșa ușor spre extremități. În întregime, sabia arăta elegantă, în ciuda masivității ei și, deși se vedea lesne că trebuie să fie extrem de veche, era foarte bine păstrată. Curioasă piesă! murmură el din nou, cîntărind-o gînditor în ambele mîini. Trebuie să ai oarecare putere ca să mînuiești un asemenea paloș. Pare asemenea sabiei lui Roland.

— Ah, nu, dragul meu, nu prea... E tot ce poate fi mai departe de așa ceva. Aceea se mînuia cu amîndouă mîinile,

pe cîtă vreme cu asta poţi duela totuşi destul de lesne cu o singură mînă.

Roger puse mîna pe mîner, dar Fabien fu mai iute decît el şi îl opri cu un gest energic.

— Uşurel, fii atent! E bine să-i ţii vîrful îndreptat spre şemineu... Ce putem şti?

Fizicianul zîmbi amuzat şi trase arma încet din teacă.

Lama lată apăru în lumina focului. În mijloc, pe amîndouă feţele, lama avea pînă spre vîrf o dublură cloazonată* de un albăstrui închis foarte frumos filigranată cu arabescuri aurii, care-i dădeau un efect decorativ cu totul aparte. Interesantă armă! făcu Roger, plimbîndu-şi uşor degetele de-a lungul celor două feţe.

— Da, foarte curioasă! răspunse îngîndurat Fabien. Tocmai cizelarea şi forma ei i-au făcut pe experţii mei să presupună că-i vorba de o sabie de ceremonie sau de ceva asemănător.

Brusc, Roger apucă cu energie spada şi o aţinti, cu braţul întins, în direcţia focului. Parcă speriat, Fabien sări în picioare, cu ochii ţintă la şemineu, ţinîndu-şi răsuflarea. Dar nu se întîmplă nimic. În liniştea care pogorîse iarăşi în cameră nu se mai auzea decît zgomotul mocnit al focului.

Sabia rămase nemişcată, indiferentă, mută.

Roger lăsă încet braţul în jos, apoi băgă cu grijă lama în teacă. Se apropie încet de perete şi o puse înapoi în cîrlige, apoi se întoarse cu mîinile pe piept către prietenul său.

— După cum vezi, dragul meu Fabien, duhul sabiei nu s-a prea sinchisit de umila mea persoană... Văd că n-a avut chef de loc să fie deranjat. Sau poate n-am rostit descîntecul magic de invocare, pe care, din nenorocire sau din fericire, nici nu-l cunosc... Ce zici? Apoi se îndreptă spre prietenul său şi-i puse o mînă pe umăr. Spune-mi, Fabien, dragul meu, tu într-adevăr crezi sincer în toată aiureala asta?

— Nu e vorba de ceea ce cred eu sau nu. E vorba de nişte fapte pe care le-am aflat şi de altele pe care le-am văzut. E adevărat că m-am grăbit şi nu ţi-am povestit decît o mică parte...

— Iartă-mă că te întrerup, Fabien, tonul lui Roger era uşor iritat, dar n-aş vrea să ne îndepărtăm de subiect. Tu susţii un lucru care, trebuie să recunoşti, este şi fantastic, şi absurd. Un om a murit subit. Bun. Acesta e un fapt indubitabil.

* Cloazonat — email lucrat cu motive decorative metalice.

A murit în timp ce lama unei săbii străvechi era îndreptată asupra lui. Bun şi asta. Şi mai departe? Numai pentru că paloşul ăsta avea faima legendară că ucide în chip misterios sînt obligat eu s-o cred neapărat vinovată *de această moarte? Victima n-a fost tăiată, nici măcar zgîriată... totul s-a întîmplat exact aşa cum sună povestea. Perfect. Ei şi? Cu atît mai mult n-am motive să presupun că sabia sau, poftim, puterea ei malefică, misterioasă, cum îi spui tu, a contribuit cît de cît la această moarte. Mai mult, medicul legist el însuşi îţi declară că-i vorba de oprirea inimii din pricina unei crize de cord. Cît despre lumina orbitoare... Tu singur mi-ai spus că te zoreai, pentru că venea o furtună, că începuse să fulgere. De unde ştii că n-a fost doar un fulger puternic tocmai în acea clipă. Şi cum erai culcat în iarbă, putea foarte bine ca imaginea lui să se fi suprapus pe cea a spadei...*

— Ca să fiu sincer, şi eu m-am gîndit la asta şi nu o dată. Şi tot ca să fiu sincer, trebuie să-ţi mărturisesc că am consultat şi un ilustru psihiatru. Pînă la urmă a făcut cu mine nişte şedinţe de psihanaliză. M-a găsit sănătos din punct de vedere mintal, numai că, după el, sufăr urmările unei puternice refulări a complexului Oedipian, sabia fiind o transpunere simbolică a autorităţii paterne hipertrofiate. Valoarea magică pe care i-o atribui nefiind decît deghizarea ostilităţii subconştiente infantile pe care o resimt încă faţă de venerabilul meu tată, eu fiind încă un regresat, fixat de imaginea idealizată a scumpei mele mame... Dar să lăsăm asta. Arheologul se cufundă în fotoliu şi, neprivindu-şi prietenul în ochi, continuă cu glas schimbat: Roger, n-am ajuns, aşa, deodată, o babă superstiţioasă. Mai e ceva ce nu ţi-am povestit. Ceva petrecut mai de mult. Un lucru pe care-l uitasem aproape. Moartea năprasnică la care am asistat atunci pe şoseaua aceea mi-a adus aminte de o alta, perfect asemănătoare, de acel fapt aproape uitat de mine şi care s-a întîmplat acum vreo douăzeci şi cinci de ani.

— Ce tot spui! mormăi intrigat Roger.

— A fost o întîmplare tristă, pe care n-o cunosc decît trei, patru inşi. O întîmplare care mă putea costa viaţa...

— Sînt numai ochi şi urechi!

— Atunci ascultă. S-a-ntîmplat pe la sfîrşitul războiului, în 1944. Pe vremea aceea locuiam permanent aici, în casa

asta. Predam cursuri de istorie la vreo două licee. Cu excepţia unei discrete supravegheri, autorităţile de ocupaţie mă lăsau în pace.

Din cînd în cînd mă vizita însă un maior german, Richard Schäffer, care — aşa cum am aflat întîmplător mai tîrziu — făcea parte din Abwehr, serviciul de informaţii al armatei germane. Pe atunci îl cunoşteam doar ca pe un mare amator de arheologie şi de istorie, lucru ce explica interesul său faţă de mine.

Umbla foarte des în civil şi era un om cult şi distins. Cîteodată împrumuta de la mine cărţi, mai ales despre istoria evului mediu, iar cînd mi le restituia se întîmpla să-l opresc, de politeţe, uneori, la cină. Mult mai tîrziu aveam să aflu că era şi un fizician pasionat. Şi că, după unele indicii, purta pe atunci răspunderea unei secţii de cercetări tehnice secrete, afiliată centrului de lansare de rachete V-1 şi V-2 de la Peenemünde.

Într-o zi a dispărut fără să mai dea apoi multă vreme nici un semn de viaţă. Între timp a izbucnit marea bătălie a debarcării aliaţilor în Normandia. Pe la noi, pe aici era o agitaţie de nedescris.

Zi şi noapte se auzea pe şosea un du-te-vino de maşini şi motociclete, iar cerul mugea de avioane. Şi iată că, tot aşa de neaşteptat cum plecase, maiorul meu îşi făcu din nou apariţia într-o seară, cînd tocmai terminasem de cinat.

De data aceasta era în uniformă şi întreaga sa înfăţişare avea ceva ciudat, care m-a izbit din primul moment. Părea surmenat, neliniştit şi era plin de praf. Contrar obiceiului, venise însoţit de un aghiotant, tot în uniformă.

— Permiteţi-mi să vă prezint pe camaradul meu de arme, căpitanul Albert Chatelet din divizia „Wallonia", compatriot de-al dumneavoastră, a rostit el cu indiferenţă.

Căutam să nu-mi arăt mirarea faţă de această vizită neaşteptată şi i-am poftit să ia loc.

Abia atunci am observat că maiorul avea cu el o mică valiză din piele neagră.

— Dragă domnule De Meirleyr, începu el solemn, aş vrea să te rog să-mi faci o mare favoare. Aş vrea, dacă ne dai voie, să ne petrecem noaptea asta la dumneata...

Eram uluit, dar am acceptat bineînţeles imediat şi l-am sunat pe Klaus să le pregătească două camere sus, dar maiorul s-a împotrivit.

— Nu, nu vreau să mă culc. Cel mult să stau undeva, unde să am eventual un fotoliu mai încăpător...

I-am indicat atunci camera cea mică, din stînga, cea cu uşa de sticlă.

„Da, e în perfectă regulă" — a hotărît el.

„Eu o să mă mulţumesc cu fotoliul acesta în care stau acum" — a rostit căpitanul Chatelet, cu o intonaţie ciudată.

„O adevărată strategie, pentru noaptea asta..." — m-am gîndit eu, fără a-mi putea alunga impresia că se punea ceva la cale.

N-aveam cum ghici cît eram de aproape de deznodămîntul dramei ce urma să se petreacă în chiar noaptea aceea.

Discuţia lîncezea în jurul unor banalităţi, ocolind evenimentele recente şi tragice, iar eu mă sileam din răsputeri să fac pe gazda cît mai onorabil cu putinţă. În acelaşi timp, îl studiam pe furiş cu îngrijorare pe Chatelet, a cărui înfăţişare rigidă nu mi-l făcea de loc simpatic. Foarte blond, cu o faţă asimetrică şi o pereche de urechi ţuţin cam prea mari şi îndepărtate de cap, se vedea cît de colo că era tipul fanaticului lipsit de imaginaţie şi umor, dar înzestrat în schimb cu prezenţă de spirit şi voinţă de fier.

Cînd şi cînd arunca cîte o privire plină de admiraţie către superiorul său, pe care se vedea limpede că-i gata să-l urmeze orbeşte. Din timp în timp ascultau amîndoi zgomotele surde de-afară, cu destulă nelinişte, mi se părea mie.

La un moment dat, maiorul Schäffer mi-a cerut, cu scuzele de rigoare, să închid lumina, deşi camuflajul geamurilor era perfect.

Am rămas astfel luminaţi numai de pîlpîiturile focului din şemineu, exact ca acum. Am mai discutat de una, de alta, iar la un moment dat Schäffer a părut că îşi aduce aminte de ceva :

„Dacă dumneavoastră, ca o bună gazdă, v-aţi arătat la înălţime, permiteţi-mi să mă revanşez şi eu puţin" — a zis el trăgîndu-şi valiza lîngă fotoliu şi scoţînd din ea, una după alta, patru sticle de whisky „White Horse", pe care le-a aşezat pe masă.

Îţi dai seama că pe vremea aceea whisky-ul era o raritate şi o surpriză foarte plăcută.

(CONTINUARE ÎN NUMĂRUL VIITOR)

FEREYDUN HOVEYDA

IRAN

Pentru cititorii colecției noastre numele acestui scriitor iranian este legat de stilul povestirilor foarte dense (vezi numerele 279 și 353).

Născut la Damasc în 1924, Fereydun Hoveyda a studiat psihologia, și-a luat doctoratul în drept și în economie și s-a făcut cunoscut ca publicist prin articolele și recenziile apărute vreme îndelungată în revistele „Fiction", „Lettres Françaises", „Planète" ș.a. A publicat volume de literatură și de critică („Aerogara", „Într-o țară stranie", „Rombul", „Istoria romanului polițist" etc.). Este autorul unor filme de scurt metraj. Împreună cu Rossellini semnează scenariul filmului „India 58", iar cu Molinaro scenariul „Arsène Lupin".

Trecutul își păstrează misterul

Cum fusese prevăzut, călătorul temporal, venit din secolul al XXI-lea, a debarcat în ziua de 12 iulie 1352 (evident î.e.n.) la Akhetaton *. El se puse imediat pe lucru, știind că nu dispunea decît de o singură oră. Se amestecă prin mulțimea din tîrg. În ciuda profundei lui cunoașteri a limbilor antice, nu înțelegea nimic din ce-și spuneau oamenii. Totuși descifra cu ușurință inscripțiile hieroglifice de pe basoreliefurile ce înconjurau piața. Nu pusese la socoteală problema pronunțării străvechii limbi egiptene. Și nici n-ar fi putut-o dezlega în cîteva minute. Pe drumul întoarcerii, se gîndi cu amărăciune la faptul că religia lui Amon continuă să-și păstreze misterul.

Max Planck

„Înainte de chimia științifică, această chestiune (transmutarea în aur a unui metal obișnuit, ca mercurul) avea o importanță considerabilă și mulți savanți și ignoranți i-au consacrat ani din existența lor. Mai tîrziu, odată cu apariția teoriei elementelor, această chestiune a fost coborîtă la nivelul falselor probleme. Actualmente, de cînd cu descoperirea radioactivității artificiale, lucrurile s-au schimbat din nou și nu ni se mai pare de loc imposibil să inventăm un procedeu care ar îndepărta un proton din nucleul atomului de mercur și un electron din centura lui, ceea ce ar transmuta atomul de

---

* *Akhetaton*, oraș antic, astăzi numit Tell al-Amarna *(n.r.)*.

hidrargir în atom de aur. În starea actuală a științei, problema alchimiștilor încetează deci să mai fie o falsă problemă."

(Imaginea lumii în fizica modernă)

Heraclit și Carrington

„Credința în improbabil este singurul mijloc de a descoperi adevăruri noi."

Heraclit

„O explicație fantastică valorează mai mult decît încă o explicație."

William Carrington „Scris cu mască"

Curbura spațiului

Curios de misterul lumii de dincolo, peștișorul urcă din profunzimile oceanului. Atinse în sfîrșit suprafața. Cu un ultim efort sări deasupra valurilor. Descoperi un ocean de aer, el însuși acoperit de un cer. Simțind că-și pierde suflul, micul pește se aruncă din nou în lumea lui lichidă.

■

Astronautul atinse în cele din urmă fruntariile Galaxiei. Le străbătu ca să vadă ce exista dincolo. Pătrunse atunci într-un nou univers asemănător cu al lui. Se hotărî să-i treacă limitele. Și în momentul în care depășise al șaptelea cer, s-a regăsit în propria lui lume.

Sferomania

Sistemul de încălzire nu parvenea să combată frigul intens ce domina sub cupola postului de observație. Togrel se străduia să facă periodic mișcări de gimnastică. Scruta apoi cerul constelat, neacoperit de nici un nor. Nevăzînd nimic anormal, încerca, spre a-și umple timpul, să regăsească pozițiile schimbătoare ale planetelor sau să recunoască stelele.

Aruncă o privire spre cadranul ceasului său brățară. Mai era o oră pînă să fie schimbat. Acele îi păreau să înainteze mai încet decît de obicei. Își agită furios pumnul stîng pentru a întoarce ceasul automat. Se gîndi pe urmă la inutilitatea ocupației lui, ceea ce-i mări enervarea. De cîteva săptămîni, i-am aruncat în cîrcă această treabă plicticoasă. Se consolă spunîn-

du-şi că nu era singurul care suferea. Sute de tineri studenţi în ştiinţă fuseseră mobilizaţi în acelaşi timp cu el. Continuă să mature cu privirea cerul.

Obosit de atîta stat în picioare, se aşeză pe singura măsuţă a postului de observaţie şi-i blestemă pe acei iluminaţi ce vedeau obiecte bizare brăzdînd spaţiul.

Totul începuse cu un an în urmă, cînd doi pelerini, revenind într-o noapte de vară de la templul 147, pretinseră că au văzut sfere strălucitoare zburînd cu o mare iuţeală. Din gură în gură, zvonul sfîrşise prin a ajunge la bătrînii nebuni ai B.Ş.C.-ului (Biroul ştiinţific central). Întrebaţi, cei doi martori şi-au repetat pentru a suta oară istorisirea. Experţii au tras concluzia că era vorba despre o iluzie optică datorată emoţiei religioase a pelerinilor. Totul reintrase în ordine.

Dar după trei luni, cînd membrii unei patrule a poliţiei jurară că au văzut sfere pe cer, autorităţile se emoţionară. Solicitaţi de Marea administraţie, astronomii îşi îndreptară telescoapele spre cer ca să ajungă la constatări contradictorii. Ziarele, în goană după noutăţi, se interesară de acest caz şi interogară pe cei mai iluştri savanţi. Profesorul Xer afirmă că era vorba de staţii ştiinţifice venite din lumi extramarţiene şi asemănătoare cu acelea lansate de ei înşişi spre planetele sistemului solar. La care profesorul Knol răspunse că navele interplanetare nu puteau să aibă decît forma unor farfurii. Spre a dovedi temeiul teoriei sale, Xer încercă să construiască o navă spaţială sferică. Întrucît întreprinderea lui dădu greş, trebui să se încline înaintea argumentării colegului său. Dar ideea îşi croia drum în rîndurile populaţiei. Oamenii discutau bucuros despre aceste chestiuni în răstimpul dejunului sau al aperitivului. Unii pretindeau că fiinţe inteligente, venite de pe planeta numită Terra, căutau să invadeze globul lor. Alţii ripostau că numai Marte era locuit în Univers şi că mai curînd era vorba de întoarcerea zeilor pomeniţi în cărţile sacre.

Treptat, nici o nouă observaţie nefiind semnalată, polemicile se domoliră. Publicul era pe punctul să uite evenimentul, cînd profesorul Xer publică fotografiile unei sfere luate din observatorul său personal. Începînd din acea zi, o veritabilă psihoză luă naştere, iar maladia sferomaniei puse stăpînire pe popor. Ravagiile ei au fost imense. Mulţimi tot mai numeroase părăseau canalele şi se aventurau la suprafaţă pentru a scruta adîncimile Cosmosului. Adesea, faptul că erau

luate insuficiente provizii de oxigen ducea la producerea unor accidente mortale. Pentru a preîntîmpina această neaşteptată primejdie, Adiministraţia institui cartele de urcare la suprafaţă şi stabili la fiecare ieşire controale severe. De asemenea, ordonă B.Ş.C.-ului să creeze posturi de observaţie în jurul planetei. Iată de ce în seara aceasta, închis sub cupola lui de sticlă, Togrel se lupta împotriva frigului ambiant al nopţii marţiene.

Privi încă o dată cadranul ceasului-brăţară. Mojal trebuia să apară curînd. Togrel se ridică şi începu să ţopăie pe planşeu ca să-şi dezmorţească picioarele.

Scîrţîitul micii trape care se ridica îl făcu să se întoarcă. Era Mojal.

— Salut ! spuse acesta din urmă. Nu se semnalează nimic ?

— Absolut nimic. Îmi pare bine că te văd pentru că m-a cuprins lehamitea.

Mojal se scutură, apoi scoase din buzunar o sticlă.

— Puţin rachiu ? îi propuse lui Togrel.

— Doar cunoşti regulamentul : interzis să bei în timpul serviciului !

— Aşa-i... dar e atît de frig !

Togrel refuză. Mojal dădu din umeri şi dădu pe gît o duşcă, pe urmă vîrî sticla înapoi în buzunar. După aceea îşi ridică privirea spre cer.

— Ai zice că a treia planetă are o strălucire neobişnuită. Ce nostim smărăldiu, nu-i aşa ?

— Da, spuse Togrel, atmosfera este atît de pură astă seară... Acum te las...

— Ce-i asta ! exclamă Mojal. Uită-te !

Tremura.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Togrel.

— Dar priveşte o dată. Acolo sus !

Togrel îşi ridică ochii.

— Nu-i cu putinţă ! murmură el printre dinţi.

O sferă albă sticlea în bezna nopţii, înaintînd rapid spre est.

— Iute ! Iute ! strigă Mojal. Aparatul de filmat !

Aplecaţi asupra probelor, Xer şi Knol discutau în prezenţa reprezentanţilor Marii administraţii.

— Nici o îndoială, spuse Knol dînd deoparte fotografiile.

— Vedeţi deci că am avut dreptate, spuse triumfător Xer.

— Nu sînt de acord, replică rece Knol. Nimic nu dovedeşte că acest... obiect vine dintr-o lume locuită... Este, desigur, un asteroid atras în orbita noastră. Nimic mai mult !

— Eşti orb şi încăpăţînat ! strigă Xer pe un ton cîtuşi de puţin prietenos.

*

În răstimpul în care savanţii planetei, veniţi în grabă la B.Ş.C., emiteau cele mai diverse ipoteze, noutatea s-a răspîndit pretutindeni. În absenţa unui comunicat oficial, cele mai extravagante explicaţii puteau fi auzite pe străzi. O sectă religioasă, care susţinea că se apropie ziua judecăţii de apoi, şi-a recrutat numeroşi adepţi. Preoţii acestei secte îndemnau poporul să părăsească zonele canalelor pentru a merge să se roage în templele de la suprafaţă. Agitaţia creştea inexorabil.

Cîteva săptămîni mai tîrziu, la ieşirile 147 şi 265, mulţimea luă cu asalt posturile de pază şi se revărsă în culoarele ce conduceau spre suprafaţă. Cînd calmul reveni, fură număraţi peste zece mii de morţi. Un ziar scrise chiar despre „o vară nebună", expresie care avu imediat succes.

Dacă sfera dispăruse complet de pe cer, sferomania supravieţui. Marea administraţie, temîndu-se de posibile răscoale, nu ridică starea excepţională decretată a doua zi după masivele ieşiri. Astfel au încetat marţienii să se bucure de o seamă de libertăţi. Un regim dictatorial a fost instaurat, iar viaţa cetăţenilor a devenit strict controlată. Toate mijloacele de informaţie au suferit o cenzură severă, care depăşi cu mult cadrul sferomaniei.

*

În timp ce aceste evenimente se desfăşurau pe cea de-a patra planetă cunoscută sub numele de Marte, savanţii pămînteni se sfătuiau într-un laborator, al cărui loc nu-l putem, evident, dezvălui. Preşedintele şedinţei, un bătrîn cu faţa descărnată, spuse :

— Domnilor, am pierdut orice contact cu staţia 6. Dar ştiu că ea a atins pătura atmosferică a lui Marte, ca, de altfel, celelalte cinci staţii precedente. Mîine vom lansa cea de-a şaptea staţie spre planeta roşie, sperînd că-şi va realiza toate obiectivele.

În româneşte de ADRIAN ROGOZ

VLADIMIR COLIN

HEICON '70 International

28th WORLD SCIENCE FICTION CONVENTION HEIDELBERG 21–24 AUGUST 1970

Între 21 și 24 august a avut loc la Heidelberg, vechiul oraș universitar de pe malurile Neckarului, în Republica Federală a Germaniei, a 28-a Convenție mondială a anticipației, Heicon (de la Heidelberg și Convenție). Pentru o parte dintre cititori, noțiunea de congres este, probabil, legată de conceptul unei sobrietăți academice, de discursuri solemne. Ei bine, Congresul sau Convenția de la Heidelberg a ținut să demonstreze că lucrurile se pot desfășura și altminteri. Iar pricina nu trebuie căutată numai în structura deosebită a participanților (identificați în asemenea măsură cu anticipația încît au sorbit cu aerul cel mai firesc faimosul Vurguzz, vinul extras — după cum se știe — din sîngele fermentat al broaștelor cu șase picioare de pe Tau Ceti), ci mai ales în compoziția congresiștilor. Pentru că, asemenea celor 27 de întîlniri internaționale precedente, și această a 28-a ediție de la Heidelberg a reunit, alături de profesioniști (scriitori, editori, ilustratori, cineaști), și o mare mulțime de fani, fanatici iubitori ai SF-ului și entuziaști neprecupețiți, izbutind să creeze spontan o atmosferă veselă și destinsă, în ciuda părerilor categorice și ades contrare care-i însuflețesc.

O asemenea ambianță a devenit tradițională. Prima mare întîlnire pe scară națională a fanilor americani a avut loc la New York în anul 1939 și, cum întîmplarea a făcut să coincidă cu deschiderea Expoziției universale, participanții s-au grăbit s-o numească „World Science-Fiction Convention", nume păstrat pentru toate convențiile naționale ce aveau să-i urmeze cu regularitate. Denumirea cumva abuzivă se explică prin faptul că anticipația constituia încă un fenomen aproape exclusiv american... Premiile Hugo decernate cu acest prilej scriitorilor, revistelor și filmelor de specialitate (prin votul participanților) erau atribuite în exclusivitate unor autori americani.

Printr-un proces firesc legat de difuziunea genului, convențiile mondiale au evoluat însă de la caracterul lor originar strict american spre unul anglo-saxon (cele din 1955 și 1965 au avut loc în Anglia) pentru ca în anul 1970 să asistăm la cea dintîi Conven-

ție mondială ținută în Europa sub semnul lui Jok, mărunt personaj al unui fanzin austriac devenit mascota Heicon-ului. Rămînea de făcut un ultim pas, și, spre cinstea scriitorilor care au reprezentat pentru prima dată țara noastră la un asemenea congres (Ion Hobana și subsemnatul), le-a revenit românilor inițiativa apreciată drept cea mai semnificativă la recenta convenție. Iată cum se exprimă, în stilul specific fanilor, buletinul congresului („Fanorama International"): „Toți francezii prezenți, anexîndu-i deopotrivă și vitejește pe belgieni, s-au întîlnit în ambianța localului Goldener Hecht (amintiți-mi să împart cîteva plachete-suvenir...) și au discutat îndelung. Iar cei doi români, de asemenea prezenți, au participat vitejește (nimic mai bun decît participarea), ba au lansat chiar o bombă... Așadar, s-a dezbătut în localul istoric și studențesc al pomenitei Goldener Hecht despre oportunitatea organizării unui congres european, precum și despre posibilitatea decernării pe scară europeană a unui echivalent al Premiului Hugo."

Lansată de Ion Hobana, ideea a avut într-adevăr efectul unei bombe. Toate delegațiile europene s-au solidarizat, s-a redactat o moțiune care a cules nenumărate semnături (de la scandinavi la portughezi), și, după discuții amănunțite la care au participat și americanii pentru a se declara întru totul de acord, am convenit asupra organizării unor reuniuni prealabile pe plan național (cu care prilej se vor face propuneri pentru lucrările ce vor candida — la categoriile roman, nuvelă, revistă, fanzin, scenariu, ilustrație — pentru Premiul european de anticipație), urmînd să se organizeze apoi Congresul european, cu care prilej vor fi selectate și premiate, din propunerile naționale, lucrările cele mai izbutite. S-a propus ca primul Congres european al anticipației să aibă loc la Triest, în 1972, în ultimele zile ale Festivalului filmului de anticipație, intrat în tradiție.

În ceea ce privește lucrările Convenției mondiale adăpostite între pereții de gresie roșcată ai Heidelbergului, am ascultat comunicările invitaților de onoare Robert Silverberg (S.U.A.), Herbert W Franke (R.F.G.) și Edwin C. Tubb (Anglia), precum și o seamă de referate privitoare la „opoziția" față de Heicon (nimeni n-a înțeles nimic), problemele fandomului internațional (fandom = adunarea fanilor), avantajele și dezavantajele așa-numitei sword-and-sorcery (gen al anticipației utilizînd vrăjitoria), astronautica în arta sovietică, istoria balurilor mascate SF etc. Spun am ascultat pentru că principala deficiență a congresului a fost lipsa unui sistem de traducere în limbile de circulație europeană, așa că, aflați în posesia textelor, vom afla abia de acum înainte despre ce a fost într-adevăr vorba. Am mai vizionat cîteva filme parodiind producțiile SF (prezentate de un grup de amatori englezi care se intitulează Delta Group), remarcabile din punct de vedere tehnic (pentru specialiști : era vorba de trei bobine de cîte 120 m de film color de 8 mm sonorizat), am asistat la o prezentare de costume SF („care ne-a făcut să rîdem de-a binelea, era de-a dreptul grotesc" — scria a doua zi buletinul „În direct de la Heidelberg", șapirografiat de Michel Feron, vajnic editor belgian de fanzine), am cercetat expoziția de artă SF (în care am remarcat îndeosebi

interesantele lucrări apărute pe copertele unei reviste editate de Mondadori), am admirat periodice din diverse țări (apreciind îndeosebi revista spaniolă „Nueva Dimension“ și pe cea vest-germană „Anabis“) sau cărțile editate în Europa și America, am fost literalmente inundați de o ploaie de fanzine și ne-am plimbat cu vaporul pe Neckar. Între timp Frederic Christian a organizat pentru ORTF o masă rotundă cu participarea Jacquelinei H. Osterrath (R.F.G.), a lui Patrice Duvic (Franța), Michel Feron, Leborgne și Dumont (Belgia), a unui reprezentant italian și a unui portughez, precum și a subsemnatului, reprezentînd România, după care am acordat interviuri radio-difuziunilor portugheză și germană, evocînd pe larg succesele literaturii românești de anticipație.

În concluzie, mi se pare că partea cea mai interesantă a lucrărilor s-a desfășurat în afara congresului propriu-zis, dar prilejuită de congres, așa cum organizatorii lui și-au și dorit. Mă refer la contactele dintre participanți, la rodnicele schimburi de păreri, la legăturile stabilite și, evident, la importanta hotărîre privind organizarea unor reuniuni pe scară națională și apoi europeană, în cadrul cărora se vor acorda premiile menționate, recunoaștere a maturității operei de anticipație creată pe vechiul nostru continent. În sfîrșit, în ce ne privește, necesitatea unei reviste de anticipație se impune cu forța evidenței. Colecția „Povestiri științifico-fantastice“ a făcut operă de pionierat și continuă să aducă o însemnată contribuție la popularizarea genului. Editura „Albatros“ sporește cifra volumelor publicate în cunoscuta ei colecție, dar numărul crescînd de scriitori și ilustratori înzestrați, care nu se pot dezvolta fără un spațiu pentru experimente, ca și necesitatea de a îndruma talentele ce tind să se afirme fac de neconceput absența, în continuare, a periodicului îndeplinind sarcinile complexe de care reviste de prestigiu ca „If“, „Fiction“, „Nueva Dimension“, „Anabis“ și atîtea altele se achită cu cinste aiurea.

Poșta redacției

ANA MARIA JIANU (Brașov). Aveți, fără îndoială, talent și umor. Din păcate, n-am găsit nimic științifico-fantastic în povestirea dv. **De la unu la șapte.** Scriem „din păcate“, deoarece regretăm că nu-l putem prezenta cititorilor noștri pe prodigiosul dv. cîine detectiv. Apropo de acest cîine, vă aducem la cunoștință că e mai isteț decît mașina la care v-a fost dactilografiat manuscrisul. În concluzie, așteptăm să ne dați prilejul de a vă publica.

ALEXANDRU KOVACI (Salonta, jud. Bihor). Povestirea dv. **Titania,** în afara unui anumit fior de mister din final, este încă prea tributară tehnicismului. Stilul este stîngaci, inexpresiv, plin de erori și improprietăți gramaticale. **În Kontaurys** există o idee care ar putea fi valorificată, dar, cum esențialul ei nu constă in originalitatea-i științifico-fantastică, ci în modul prezentării artistice, ne întrebăm dacă realizarea ei nu depășește posibilitățile dv. actuale.

PAVEL CONSTANTIN (Botoșani). Cele cinci caricaturi pe care ni le-ați trimis ne dau încă o dată prilejul să constatăm că

un caricaturist bun cumulează, de fapt, două specialități : un desenator „programat" pe umor și un descoperitor de idei originale. Un singur om nu este obligat să întrunească ambele specialități, dar o caricatură publicabilă trebuie, firește, să fie rodul atît al unui creier ingenios cît și al unei penițe cu haz. Desenul dv. este, după opinia noastră, remarcabil ; poantele însă alunecă alături de el. **Prindeți-le !**

MIRCEA BOABĂ (București). Minus faptul că totul este pînă la urmă un vis, ideea ni se pare interesantă și credem că merită să mai munciți la realizarea ei. Încercați s-o prezentați, în toamnă, la cenaclul SF.

THEODOR DORU (Craiova). Deoarece în orașul dv. este pe cale de a se constitui un cenaclu SF, vă rugăm să vă adresați tovarășului **Ștefan Nicolici** (str. Avram Iancu 9, telef. 1 38 90). Sfaturile acestui talentat autor de anticipație vă vor clarifica asupra posibilităților dv. literare.

CONSTANTIN ASAFTEI (Iași). Există în povestirea dv. **Antichipul** farmecul unei poezii naive, care însă ar mai trebui filtrată de reziduurile unei sentimentalități banale.

Povestirea **Sol la Cătălina**, nefiind științifico-fantastică, vă sfătuim s-o propuneți spre publicare unei reviste literare cu profil general.

URLAN ION (București). Încercările dv. enigmistice sînt încă prea școlărești.

DAN NĂSTASE (București). Cam același răspuns ca acela dat mai sus tovarășului Pavel Constantin.

I. M. VINTILĂ (Tălmaci), IONEL LUCA (București). Am reținut spre publicare cîteva dintre caricaturile trimise.

ION LAZĂR (com. Frumoasa, jud. Teleorman). Aveți, fără nici o îndoială, talent. Povestirile dv. — toate trei interesante — nu pot apărea însă în forma în care ni le-ați trimis. Vă vom comunica ulterior observațiile noastre.

MIRCEA N. CREȚU (București), IGNAT MIRCEA (București). Vom trimite lucrările dv. cenaclului SF.

MIRCEA SUCIU (București). Încă nu. Mai trimiteți.

NICOLAE TEODORESCU (Curtea de Argeș), GELU SAVA (Brăila), GH. ROMANESCU (Cîmpina). Din lucrările trimise nu ne putem face deocamdată o idee clară despre posibilitățile dv. Mai încercați.

DEZLEGAREA CAREULUI DIN NUMARUL TRECUT

1. GEMINI — ARIEL ; 2. AGENA — FRANCE ; 3. GO — SOARE — CHO ; 4. ARS — SLY — LEON ; 5. ROCI — OSCAR — O ; 6. IVORIU — TITOV ; 7. N — RISET — KAL ; 8. SEA — TISA — YL ; 9. BO — NITRO — IMA ; 10. INC — CEO — RUPT ; 11. ODATA — STAȚII ; 12. SATURN — OCEAN.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
svilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

IMPORTANT

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitatea în primirea colecției.

Prețul unui abonament este de:

- *anual .... 24 lei*
- *pe șase luni .... 12 lei*
- *pe trei luni .... 6 lei*

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile PTTR la factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi, instituții, școli și licee.

COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

• • SEPTEMBRIE 1970

PREȚUL 1 LEU 41007